

Automatyczny defibrylator zewnątrzny

mł. asp. Vanessa Nogaj
Zakład Ogólnozawodowy

Automatyczny defibrylator zewnątrzny

Katowice 2023

Nadzór merytoryczny:
nadkom. Arkadiusz Chechelski

Redakcja, korekta, skład:
Paweł Mięsiak

© Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2023. Pewne prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja w całości stanowi materiał dydaktyczny Szkoły Policji w Katowicach. Publikacja dostępna jest na licencji:
Creative Commons – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach (CC-BY-NC-SA) 4.0 Polska.

Postanowienia licencji są dostępne pod adresem:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Spis treści

Wstęp	4
1. Łańcuch przeżycia	5
2. Automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED)	9
3. Użycie AED	11
Podsumowanie	17
Bibliografia	18

„Gdyby więcej ludzi umiało udzielać pierwszej pomocy w nagłym zatrzymaniu krążenia, 100 000 osób rocznie w Europie mogłoby żyć”

Europejska Rada Resuscytacji

Choroba niedokrwienna serca i kardiomiopatie (choroby mięśnia sercowego) to główne przyczyny nagłego zatrzymania krążenia (NZK), które prowadzą do największej liczby zgonów wśród dorosłych na świecie. W Europie występuje ono rocznie nawet u 400 000 osób, a w Polsce jest przyczyną zgonu prawie 90 osób dziennie. Podłożem ryzyka nagłych zgonów sercowych są przede wszystkim: płeć, wiek, czynniki genetyczne, ryzyko rozwoju choroby wieńcowej, otyłość brzuszna, czynniki psychospołeczne, palenie tytoniu, zaburzenia lipidowe, nadciśnienie tętnicze i cukrzyca. Ze statystyk Wytycznych Resuscytacji 2021 wynika, że resuscytacja krążeniowo-oddechowa jest podejmowana lub kontynuowana przez Zespoły Ratownictwa Medycznego w 50-60% przypadków, natomiast czynności prowadzone przez osoby postronne to 58%. W Polsce częstotliwość występowania zatrzymania krążenia na 100 000 mieszkańców wynosi 170 przypadków, a częstotliwość podejmowania resuscytacji – 97 przypadków (2016 rok)¹. Już od 2000 roku na terenie Polski działa program PAD (Powszechny Dostęp do Defibrylacji). Według jego głównych założeń, w związku ze wzrostem nagłego zatrzymania krążenia i jego nieprzewidywalności, najważniejszy jest jak najszybszy i najłatwiejszy dostęp do urządzenia AED. Defibrylatory znajdują się w miejscach, gdzie występują duże skupiska ludzi, takich jak: lotniska, obiekty sportowe, centra handlowe, banki, stacje metra, kina itd. Najważniejszymi przepisami prawnymi z zakresu pierwszej pomocy z wykorzystaniem aparatury AED są: ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych oraz Wytyczne Polskiej Rady Resuscytacji z 2021 r. Głównym zamierzeniem PAD w Polsce ma być coraz łatwiejszy dostęp do AED dla świadka nagłego stanu zagrożenia zdrowotnego i bezzwłocznie podjęcie udzielania pomocy. Program ten kierowany jest do każdej przypadkowej osoby postronnej czy też świadka zdarzenia.

---

¹ *Zachorowalność i umieralność na choroby układu krążenia a sytuacja demograficzna Polski*, pod redakcją prof. Z. Strzeleckiego oraz prof. J. Szymborskiego. Rządowa Rada Ludnościowa GUS 2015 r.

Rozdział 1.

Łańcuch przeżycia

Łańcuch przeżycia to cztery najważniejsze etapy czynności ratunkowych, które należy wykonać, udzielając pierwszej pomocy osobie z zatrzymaniem krążenia².

Na ogniwa łańcucha przeżycia składają się:

- wczesne rozpoznanie zatrzymania krążenia i wezwanie pomocy,

---

² Polska Rada Resuscytacji, *Wytyczne resuscytacji 2015: Pierwsza pomoc*, str. 106.

- wczesne rozpoczęcie resuscytacji krążeniowo-oddechowej,

- wczesna defibrylacja,

- opieka poresuscytacyjna.

OGNIWO	CEL
1. WCZESNE ROZPOZNANIE I WEZWANIE POMOCY	ZAPOBIEGANIE NZK
2. WCZESNE PODJĘCIE CPR (cardio-pulmonary resuscitation) – RKO	ZYSKANIE CZASU
3. WCZESNA DEFIBRYLACJA	PRZYWRÓCENIE CZYNNOŚCI SERCA
4. OPIEKA PORESUSCYTACYJNA	PRZYWRÓCENIE JAKOŚCI ŻYCIA

Proces ten nazywany jest łańcuchem, ponieważ wszystkie cztery ogniwa są równie ważne, a gdy zabraknie któregokolwiek z nich, działania będą nieskuteczne – łańcuch jest tak silny jak jego najsłabsze ogniwo³. Czas, który minął od wystąpienia objawów do pierwszej defibrylacji jest najważniejszym czynnikiem przeżycia pacjenta. Z danych wynika, że najlepsze efekty uzyskuje się, jeżeli defibrylacja wykonana jest w ciągu pierwszych 3 minut. Tymczasem zwykle średni czas od momentu wezwania pomocy do przybycia służb ratowniczych to 5–8 minut (zależy to także od regionu). Każda minuta opóźnienia w wykonaniu defibrylacji powoduje spadek przeżywalności o 3-4%.

³ *Podstawy resuscytacji oddechowo-krążeniowej- aktualny stan wiedzy*, pod redakcją D. A. Kosiora, T. Łazowskiego, P. Puszczyka, str. 31.

Rozdział 2.

Automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED)

Automatyczny defibrylator zewnętrzny jest nowoczesnym urządzeniem specjalistycznym, które za pomocą poleceń głosowych i wizualnych prowadzi osobę bez wykształcenia medycznego przez procedurę bezpiecznej defibrylacji w zatrzymaniu krążenia. To urządzenie łatwe w obsłudze, bezpieczne i intuicyjne. Defibrylacja to przerwanie fazy depolaryzacji (migotania, drżenia). AED jest uważany za największy postęp w leczeniu migotania komór i częstoskurczu komorowego od czasu wprowadzenia RKO⁴. Serce to mięsień, który wymusza pompowanie krwi i doprowadza tlen oraz inne substancje do wszystkich narządów. Jeśli dojdzie do zaburzeń elektrycznych (fibrilacji) mięśnia sercowego i nie jest on w stanie pompować krwi, prowadzi to do nagłego zatrzymania krążenia. Celem defibrylacji jest wytlumienie chaotycznych impulsów elektrycznych

⁴ Medyczne czynności ratunkowe, str. 136.

i umożliwienie mu powrotu do normalnej, regularnej pracy. Standardowy AED może być stosowany u osób dorosłych i u dzieci powyżej ósmego roku życia. Natomiast w przypadku dzieci pomiędzy pierwszym a ósmym rokiem życia należy używać elektrod pediatrycznych i trybu pediatrycznego. Elektrody umieszcza się w tych samych miejscach, co u osób dorosłych (stosując układ przednio-boczny), zwracając uwagę na to, by jedna nie dotykała drugiej. Ze względu na małą powierzchnię klatki piersiowej elektrody pediatryczne można umieścić również na środku mostka i z tyłu pleców, czyli w układzie przednio-tylnym. AED umożliwia prowadzenie defibrylacji wiele minut przed przybyciem profesjonalnej pomocy. Podczas jego podłączania i używania należy kontynuować RKO, minimalizując przerwy w uciśnięciach klatki piersiowej. Udzielający pierwszej pomocy powinien koncentrować się na wykonywaniu poleceń głosowych płynących z urządzenia bez opóźnień. Dotyczy to szczególnie natychmiastowego wznowienia RKO, gdy AED to zaleci i minimalizowania przerw przed jak i po defibrylacji⁵.

---

⁵ Polska Rada Resuscytacji, *Wytyczne resuscytacji 2021*, str. 115.

Rozdział 3.

Użycie AED

Czynności poprzedzające automatyczną defibrylację:

- klatka piersiowa poszkodowanego powinna być sucha (jeśli jest mokra, osusz ją ręcznikiem znajdującym się w zestawie AED lub częścią odzieży osoby poszkodowanej),
- klatka piersiowa poszkodowanego powinna być nieowłosiona, ponieważ elektrody muszą mieć bezpośredni kontakt ze skórą (w razie potrzeby użyj jednorazowej maszynki do golenia znajdującej się w zestawie AED),
- wszelkie plastry i inne materiały znajdujące się na klatce piersiowej usuń (odklej wszelkie plastry i wytrzyj miejsce z resztek kleju itp., pozostawienie ich i przyklejenie na nie elektrod spowoduje oparzenie w trakcie defibrylacji),
- elektrody nie mogą znaleźć się obok lub na bliźnie po wszczępieniu rozrusznika, prąd może go uszkodzić (przyklej elektrody co najmniej 10 cm od rozrusznika),
- wszelkie metalowe przedmioty usuń ze skóry poszkodowanego (np. łańcuszek lub inne ozdoby), mogą one spowodować oparzenie w miejscu ich kontaktu ze skórą⁶.

Algorytm użycia AED

1. Zadbaj o bezpieczeństwo miejsca i własne.

⁶ Tamże, str. 5-18.

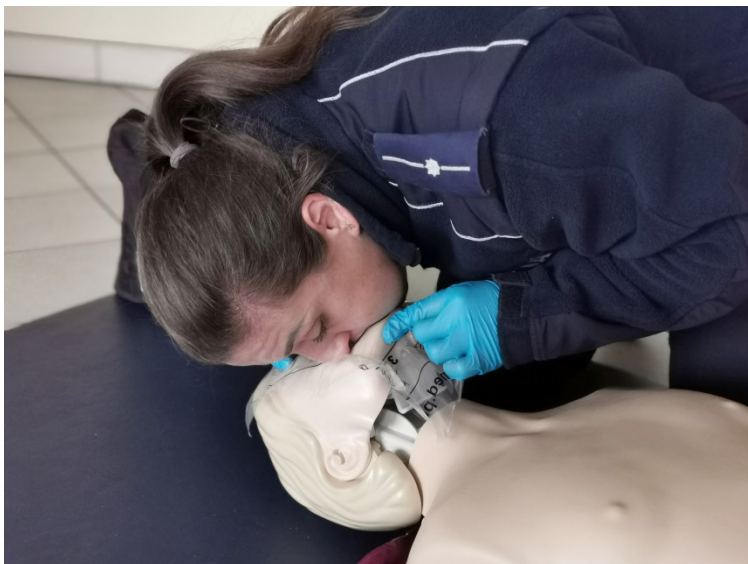
2. Jeśli stwierdzisz NZK wezwij pomoc medyczną, ustal gdzie jest AED, wskaż konkretną osobę, która może je dostarczyć na miejsce udzielania pomocy.

3. Rozpocznij RKO.

4. Włącz defibrylator i wykonuj polecenia płynące z urządzenia:

- *naklej elektrody na odsłoniętą klatkę piersiową pacjenta,*

- *podłącz wtyczkę obok migającego światła,*

- *trwa analiza rytmu serca, nie dotykaj pacjenta (dotykanie pacjenta może zakłócić odczyt rytmu serca),*

- defibrylacja zalecana – ładowanie, nie dotykaj pacjenta (dotykanie jest niebezpieczne),
- naciśnij czerwony przycisk (światelko przycisku pulsuje),

- defibrylacja wykonana,
- rozpocznij resuscytację.

Przez około 2 minuty (5 cykli) prowadź resuscytację krążeniowo-oddechową, przezwij na polecenie głosowe AED i dalej wykonuj polecenia urządzenia. Jeśli usłyszysz „defibrylacja niezalecana” najprawdopodobniej czynność serca została przywrócona⁷.

Akcję resuscytacyjną połączoną z użyciem AED przerywa się tylko wówczas, gdy:

- wróciły funkcje życiowe,
- na miejsce zdarzenia przybył Zespół Ratownictwa Medycznego,
- ratownik prowadził resuscytację bardzo długo i opadł z sił,
- miejsce zdarzenia stało się miejscem niebezpiecznym.

⁷ Polska Rada Resuscytacji, Wytyczne resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych oraz automatyczna defibrylacja.

Podsumowanie

Dostęp do defibrylatorów w miejscach publicznych wpływa na poprawę bezpieczeństwa osób, u których dochodzi do utraty przytomności, migotania komór lub częstoskurczu komorowego. Najważniejsza jest możliwość wykorzystania tych urządzeń w razie wystąpienia NZK, dlatego defibrylator musi być dostępny jak najszybciej. Istotne jest proste i przejrzyste oznaczenie AED wskazujące na jego lokalizację i najkrótszą drogę do niego. ILCOR (International Liaison Committee on Resuscitation – międzynarodowy komitet mający na celu ujednoczenie zasad udzielania pierwszej pomocy na całym świecie) zaprojektował i zaleca takie oznaczenia AED, aby były one rozpoznawalne na całym świecie. W Europie przedstawiają one graficzny symbol serca w kolorze białym na zielonym tle z przechodzącą przez nie błyskawicą, a w Ameryce Północnej graficzny symbol serca w kolorze czerwonym na białym tle z przechodzącą przez nie błyskawicą⁸.

(źródło: <https://www.gov.pl/web/kgpsp/AED>)

Lokalizacja AED w konkretnym miejscu często jest bodźcem sprawiającym, że ludzie zaczynają się interesować zagadnieniem udzielania pierwszej pomocy, co zwiększa świadomość społeczną w tej tematyce. Nie bójmy się AED i w razie konieczności sięgajmy po te urządzenia, bo one ratują ludzkie życie.

⁸ <https://www.gov.pl/web/kgpsp/AED> [dostęp: 26.10.2023 r.]

Bibliografia

- *Wytyczne resuscytacji. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych oraz automatyczna defibrylacja zewnętrzna*, Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2015.
- *Monografia Zachorowalność i umieralność na choroby układu krążenia a sytuacja demograficzna Polski*, Rządowa Rada Ludnościowa, Warszawa 2015.
- Polska Rada Resuscytacji, *Wytyczne resuscytacji 2021*, Kraków 2021.
- *Podstawy resuscytacji oddechowo-krążeniowej- aktualny stan wiedzy*, pod redakcją D. A. Kosiora, T. Łazowskiego, P. Puszczyka, TWM, Poznań 2016 r.
- *Medyczne czynności ratunkowe*, pod redakcją P. Paciorek, A. Patrzała, PZWL Warszawa 2015 r.

Źródło fotografii – opracowanie własne.

Zakład Ogólnozawodowy

mł. asp. Vanessa Nogaj

Szkoła Policji w Katowicach
ul. gen. Jankego 276
40-684 Katowice-Piotrowice
www.katowice.szkolapolicji.gov.pl

